

CYNGOR SIR YNYS MÔN		
Adroddiad i:	PWYLLGOR GWAITH	
Dyddiad:	18 CHWEFROR 2025	
Pwnc:	ADRODDIAD MONITRO'R GYLLIDEB GYFALAF – CHWARTER 3 2024/25	
Deilydd/iaid Portffolio	Y CYNGHORYDD R WILLIAMS – DIRPRWY ARWEINYDD Y CYNGOR A DEILYDD PORTFFOLIO CYLLID A THAI	
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	MARC JONES – CYFARWYDDWR SWYDDOGAETH (ADNODDAU) A SWYDDOG ADRAN 151 (EST. 2601)	
Awdur yr Adroddiad:	JEMMA ROBINSON	
E-bost:	JemmaRobinson@ynysmon.llyw.cymru	
Aelodau Lleol:	Amherthnasol	
A – Argymhelliad/ion a rheswm/rhesymau		
- Argymhellir bod y Pwyllgor Gwaith yn nodi cynnydd y gwariant a'r derbyniadau yn erbyn y gyllideb gyfalaf ar gyfer 2024/25 yn chwarter 3. - Cymeradwyo'r cynlluniau ychwanegol yn chwarter 3, sy'n dod i £2.696m, a ychwanegwyd i'r rhaglen gyfalaf a'r cyllid diwygiedig, yn unol ag Atodiad C, a fydd yn rhoi cyllideb gyfalaf ddiwygiedig o £75.173m ar gyfer 2024/25. - Cymeradwyo cario tanwariant posibl ymlaen, fel y nodwyd yn Adran 4.2.		
B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd y rhesymau am eu gwrthod ac/neu am ddewis yr opsiwn hwn?		
Amherthnasol		
C – Pam fod hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?		
- Mae'r adroddiad hwn yn nodi perfformiad ariannol y gyllideb gyfalaf ar gyfer trydydd chwarter y flwyddyn ariannol. - Mae monitro'r gyllideb yn swyddogaeth a ddynodwyd i'r Pwyllgor Gwaith.		
CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?		
Ydi		
D – A yw'r penderfyniad hwn oddi fewn i'r gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?		
Gosod y gyllideb gyfalaf flynyddol.		
DD - Gyda phwy yr ymgynghorwyd?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Tîm Arweinyddiaeth (TA) (gorfodol)	Mae'r Tîm Arweinyddiaeth wedi edrych ar yr adroddiad ac ymgorfforwyd y sylwadau yn yr adroddiad terfynol
2	Cyllid / Adran 151(gorfodol)	Amherthnasol – adroddiad Swyddog Adran 151 yw hwn.
3	Swyddog Cyfreithiol / Monitro (gorfodol)	Mae'r Swyddog Monitro yn aelod o'r TA ac ystyriwyd ei sylwadau.
4	Adnoddau Dynol (AD)	Amherthnasol
5	Eiddo	Mae trafodaethau ar brosiectau cyfalaf a reolir gan y Tîm Eiddo wedi cael eu cynnal a chytunwyd ar y gwariant hyd yma a'r gwariant a ragwelir.
6	Technoleg Gwybodaeth (TGCh)	Mae trafodaethau ar brosiectau cyfalaf a reolir gan y Tîm TGCh wedi cael eu cynnal a chytunwyd ar y gwariant hyd yma a'r gwariant a ragwelir.
7	Caffael	Amherthnasol
8	Sgriwtini	Mae crynodeb o'r sefyllfa gyfalaf wedi'i chynnwys yn y Cerdyn Sgorio Corfforaethol, a drafodwyd yn y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ar 19 Tachwedd 2024.
9	Aelodau Lleol	Amherthnasol

E – Effaith ar Genedlaethau'r Dyfodol (os yw'n berthnasol)		
1	Sut mae'r penderfyniad hwn yn effeithio ar ein hanghenion tymor hir fel Ynys?	Mae'r gyllideb gyfalaf yn cyllido buddsoddiadau mewn asedau ac isadeiledd sy'n ofynnol er mwyn i'r Cyngor allu cyflawni'r amcanion hirdymor a nodir yn ei Gynllun Corfforaethol a'r Strategaeth Gyfalaf.
2	A yw hwn yn benderfyniad y rhagwelir y bydd yn atal costau / dibyniaethau ar yr Awdurdod yn y dyfodol. Os felly, sut:-	Bydd rhai o'r buddsoddiadau unigol, e.e. gwaith atal llifogydd, yn atal costau yn y dyfodol, tra bydd eraill, e.e. prosiectau ICF, yn lleihau dibyniaeth ar y Cyngor i ddarparu gwasanaethau mwy costus.
3	A ydym wedi bod yn cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn, os felly, rhwch wybod gyda phwy:	Mae cyllid ar gyfer prosiectau wedi'i gytuno a'i gynllunio gyda sefydliadau eraill, a Llywodraeth Cymru yn arbennig.
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae eu rhan wrth ddrafftio'r ffordd hon ymlaen? Esboniwch sut:-	Mae Cynllun Corfforaethol y Cyngor a'r Rhaglen Gyfalaf 2024/25 wedi bod yn destun ymgynghoriad gyda dinasyddion Ynys Môn.
5	Nodwch unrhyw effaith a gaiff y penderfyniad hwn ar yr agenda Cydraddoldeb a'r Gymraeg	Mae rhai o'r prosiectau a gyllidir gan y rhaglen gyfalaf yn effeithio ar yr agenda cydraddoldeb, e.e. mynediad i ysgolion i'r anabl, y grant cyfleusterau i'r anabl. Nid oes unrhyw effaith ar agenda'r iaith Gymraeg.
F - Atodiadau:		
Atodiad A – Adroddiad Monitro'r Gyllideb Gyfalaf – Chwarter 3 2024/25 Atodiad B – Crynodeb o Wariant Prosiectau Cyfalaf hyd yma yn erbyn y Gyllideb Gyfalaf a'r Gwariant a Ragwelir ar ddiwedd y flwyddyn Atodiad C – Newidiadau i gyllidebau / cynlluniau ychwanegol a ychwanegwyd ers cwblhau'r broses gosod cyllideb		
FF - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am ragor o wybodaeth):		
- Cyllideb Gyfalaf 2024/25, fel y'i cymeradwywyd gan y Cyngor llawn ar 7 Mawrth 2024 - Datganiad ar y Strategaeth Rheoli Trysorlys ar gyfer 2024/25, a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn ar 07 Mawrth 2024 - Adroddiad Alldro Cyfalaf 2023/24, a gyflwynwyd i'r Pwyllgor hwn ar 23 Gorffennaf 2024 - Adroddiad Monitro Cyllideb Gyfalaf, Chwarter 1 2024/25, a gyflwynwyd i'r Pwyllgor hwn ar 24 Medi 2024 - Adroddiad Monitro Cyllideb Gyfalaf, Chwarter 2 2024/25, a gyflwynwyd i'r Pwyllgor hwn ar 26 Tachwedd 2024		

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Dyma adroddiad monitro'r gyllideb gyfalaf ar gyfer trydydd chwarter y flwyddyn ariannol, ac mae'n caniatáu i Aelodau nodi cynnydd o ran gwariant cyfalaf a derbyniadau cyfalaf yn erbyn y gyllideb gyfalaf.
- 1.2 Ym mis Mawrth 2024, cymeradwyodd y Cyngor raglen gyfalaf ar gyfer gwasanaethau nad ydynt yn ymwneud â thai o £13.836m ar gyfer 2024/25, a rhaglen gyfalaf o £30.002m ar gyfer y Cyfrif Refeniw Tai (CRT). Yn ogystal â hyn, ym mis Mehefin 2024, cymeradwyodd y Pwyllgor Gwaith i lithriad cyfalaf o £15.499m gael ei ddwyn ymlaen o 2023/24, gan ddod â'r rhaglen gyfalaf ar gyfer gwasanaethau nad ydynt yn ymwneud â thai i gyfanswm o £28.419m, a £30.918m ar gyfer y CRT. Ers y broses o osod y gyllideb, ychwanegwyd cynlluniau ychwanegol at y rhaglen, y mae'r rhan fwyaf ohonynt yn cael eu cyllido gan grantiau, yn ogystal ag addasu cyllid, a daw hyn i £17.181m. Hefyd, bu gostyngiad o £1.345m yn y gyllideb CRT. Mae hyn yn dod â chyfanswm cyllideb gyfalaf 2024/25 i £75.173m. Dangosir hyn yn y tabl isod:-

	Cyllideb wreiddiol 2024/25 a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn £'000	Lithriad fel a gymeradwywyd yn alldro Ch4 2023/24 £'000	Gostyngiad yng Nghyllideb CRT £'000	Cynlluniau ychwanegol / addasiadau ers gosod y gyllideb £'000	CYFANSWM £'000
Cyllidir gan:					
Grant	20,075	10,039	(1,173)	16,822	45,763
Benthyca â Chefnogaeth	2,634	3,233	(162)	278	5,983
Benthyca Digefnogaeth	3,636	0	2,169	0	5,805
Cyfraniad Refeniw	17,315	754	(2,688)	0	15,381
Derbyniadau Cyfalaf	178	345	509	0	1,032
Cronfeydd wrth gefn	0	1,112	0	81	1,193
Benthyciad	0	16	0	0	16
CYFANSWM	43,838	15,499	(1,345)	17,181	75,173

Cyfeiriwch at Atodiad C i gael gwybodaeth am newidiadau i gyllidebau / cynlluniau ychwanegol a ychwanegwyd ers cwblhau'r broses gosod cyllideb.

2. CYNNYDD AR WARIANT 2024/25

- 2.1 Isod mae tabl cryno o gyllideb flynyddol rhaglen gyfalaf 2024/25 a sut y caiff ei gyllido, ynghyd â'r gwariant cyfalaf hyd at 31 Rhagfyr 2024:-

Gwasanaeth	Cyllideb Flynyddol £'000	Gwariant Gwirioneddol £'000	Gwariant wedi'i Ymrwymo £'000	Cyfanswm Gwariant £'000	Cyllideb Flynyddol a Wariwyd %
Tai – Cronfa Gyffredinol	1,049	736	181	917	87
Tai - CRT	29,573	18,286	0	18,286	62
Dysgu Gydol Oes	9,377	5,995	545	6,540	70
Economaidd ac Adfywio	13,585	3,384	1,172	4,556	34
Prifffyrdd	7,117	4,759	690	5,449	77
Rheoli Gwastraff	264	239	0	239	91
Eiddo	12,483	4,795	1	4,796	38
Trawsnewid	500	62	15	77	15
Gwasanaethau Oedolion	1,225	347	9	356	29
Cyfanswm	75,173	38,603	2,613	41,216	55
Cyllidir gan:					
Grant Cyfalaf	45,763				
Derbyniadau Cyfalaf	1,032				
Benthyca â Chefnogaeth	5,983				
Benthyca Digefnogaeth	5,805				
Cyfraniad Refeniw	15,381				
Cronfeydd wrth gefn	1,193				
Benthyciad	16				
Cyfanswm Cyllid	75,173				

2.2 Mae 50% o gyllideb flynyddol y Gronfa Gyffredinol wedi'i wario hyd yn hyn. Gwnaed cynnydd cyson, gyda'r rhan fwyaf o gynlluniau cyfalaf ar y gweill ar hyn o bryd. Mae'r holl gynlluniau cyfalaf wedi dechrau, fodd bynnag, disgwylir y bydd rhai cynlluniau a mwyafrif eu cyllideb yn cael eu gwario y chwarter nesaf neu tuag at ran olaf y flwyddyn ariannol, fel y grant Galluogi, unedau gofal plant a'r grantiau Gwres Carbon Isel. Gellir gweld yr holl gynlluniau cyfalaf a'u gwariant cysylltiedig yn Atodiad B. Mae nifer o gynlluniau Grantiau Cyfalaf yn 2024/25 a cheir diweddariad ar y rhain yn Adran 3.1 yr adroddiad hwn.

2.3 Mae'r CRT wedi gwario 62% o'r gyllideb flynyddol. I gael rhagor o wybodaeth am wariant cyfalaf y CRT a'r gwariant a ragwelir, cyfeiriwch at adroddiad monitro cyllideb chwarter 3 y CRT, a gyflwynwyd i'r Pwyllgor hwn ar 18 Chwefror 2025.

3. CYLLIDO

3.1 Grantiau Cyfalaf

3.1.1 Mae nifer o gynlluniau Grantiau Cyfalaf yn y Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2024/25, ac mae'r rhan fwyaf ohonynt wedi cychwyn ac yn mynd rhagddynt. Ceir diweddariad byr ar y cynlluniau hynny isod:-

- **Cymunedau Dysgu Cynaliadwy** - Mae plant a staff bellach yn defnyddio adeilad newydd y Graig Fach yn llawn ers mis Medi. Mae'r Uned Gofal Plant newydd yn yr ysgol hefyd ar agor nawr. Cwblhawyd gwaith ailfodelu mewnol yn y Graig Fawr a'i drosglwyddo i'r ysgol ar 20 Medi 2024. Bydd swm dargadw (*retention sum*) yn cael ei gadw ac yn cael ei dalu yn dilyn y cyfnod diffygiol.
- **Unedau Gofal Plant (Y Fali, Llanfechell a Llangoed)** - Mae'r gwaith i'r uned newydd yn Ysgol y Fali bellach wedi'i gwblhau gan mwyaf, ond mae materion heb eu cwblhau yn ymwneud â chysylltiad trydan newydd y mae angen ei osod. Y gobaith yw y gellir cwblhau hyn cyn diwedd y flwyddyn ariannol, ond mae'n dibynnu ar Scottish Power. Mae'r gwaith wedi dechrau ar y safle yn Llanfechell a Llangoed, ac mae'n rhaid ei gwblhau erbyn diwedd mis Mawrth. Mae llythyr cynnig grant diwygiedig wedi'i dderbyn, sy'n cynyddu'r grant i Llangoed i £0.865m ac yn lleihau'r grant i Lanfechell i £0.450m.
- **Caergybi: Trawsnewid yn seiliedig ar ddiwylliant a threftadaeth (cyllid Llywodraeth y DU, yn cynnwys y Fenter Treflun Treftadaeth (THI) Cam II) –**
 - Eglwys Sant Cybi - Dechreuodd y gwaith ar y safle yn Eglwys Sant Cybi ar 28 Mai 2024, hefo targed i'w gwblhau erbyn hyn o ganol Gorffennaf 2025. Mae gwaith yn mynd rhagddo ar y safle ac mae'r contractwr yn ceisio lleihau'r oedi. Mae'r gwres o dan y llawr ym mhrif adeilad yr eglwys wedi'i osod a'i orchuddio a bydd yn cael ei ail-deisio yn chwarter 4. Ar hyn o bryd rhagwelir y bydd y prosiect yn gorwario gan £0.580m, ac mae trafodaethau ar y gweill gyda'r Eglwys yng Nghymru ynghylch y posibilrwydd o gael cyllid ychwanegol o'r Gronfa Ffyniant Bro (LUF), ond bydd yn rhaid i'r rhan fwyaf o'r bwlch ariannol gael ei dalu gan yr Eglwys yng Nghymru. Bydd cais am swm bach o gyllid Trawsnewid Trefi ychwanegol yn cael ei wneud gan Dîm yr LUF yn chwarter 4. Mae'r cais cynllunio ar gyfer y Paneli Solar a'r Pwmp Gwres o'r Aer wedi'i wneud a disgwylir am y penderfyniad, er bod gosod Paneli Solar ar eglwys ganoloesol yn bwnc dadleuol, felly, gallai fod yn broses hir.
 - Ehangu Canolfan Ucheldre – Mae'r prosiect yn mynd rhagddo'n dda iawn ar y safle, gyda 60% o'r gwaith ar y safle yn gyffredinol wedi'i gwblhau. Mae'r gwaith manwl o ddylunio'r cladid allanol arbenigol wedi dechrau. Mae'r adeilad wedi parhau i fod yn weithredol drwy gydol yr holl waith. Y brif her o hyd yw cyflawni'r cynllun o fewn y gyllideb. Mae Tîm yr LUF yn paratoi cais am gyllid Trawsnewid Trefi i helpu gyda phwysau'r gyllideb. Mae Ucheldre yn chwilio am ffynonellau ychwanegol o gyllid ar gyfer gosod paneli PV, gosod lifft, gwaith tirweddau ychwanegol a gosod cegin.
 - Canolfan Chwarae a Blaen y Traeth - Mae'r ciosgau ar Draeth Newry wedi'u gorffen ac yn cael eu defnyddio, a dywed tenantiaid eu bod wedi cael cyfnodau da o fasnachu yn ystod chwarter 3. Mae gwaith yn mynd rhagddo'n dda ar ganolfan yr Empire, a bydd y Sinema yn ailagor ddiwedd Ionawr. Bydd y gwaith nawr yn dechrau o ddifrif ar y Ganolfan Chwarae, gyda'r Ganolfan yn cau i'r cyhoedd ym mis Chwefror. Bydd y datblygiad cyfan yn cael ei gwblhau ym mis Mehefin 2025. Mae costau wedi mynd ychydig yn uwch na'r disgwyl ar yr Empire, a gwneir cais am gyllid Trawsnewid Trefi gan Dîm yr LUF yn chwarter 4 i helpu i gyllido'r bwlch.

- Rhaglen Eiddo Gwag – Mae'r gwaith bellach wedi hen ddechrau ar yr hen fanc yr HSBC ac Adeiladau Canolog. Yn dilyn rhywfaint o oedi ar 9 Stryd Stanley, mae disgwyl i hyn gael ei gwblhau ym mis Ionawr. Mae gwaith ar 14a/b Stryd Stanley wedi'i ohirio yn dilyn yr hysbysiad a gyflwynwyd ar gyfer cau Churchill House ac eiddo llawr gwaelod cysylltiedig, ac mae rhif 14 yn un ohonynt. Mae 2-4 Stryd y Farchnad wedi'i gynnwys yn y rhaglen fel prosiect newydd yn lle 14a/b Stryd Stanley. Bydd hyn yn darparu lle manwerthu ar y llawr gwaelod fydd wedi'i adnewyddu gyda 2 fflat 2 ystafell wely uwchben. Bydd y lle manwerthu yn cael ei gwblhau erbyn diwedd chwarter 4. Cafodd y cais Trawsnewid Trefi a baratowyd yn chwarter 2 ei gymeradwyo ac mae wedi sicrhau £0.623m yn ychwanegol tuag at y prosiect i dalu'r cynnydd mewn costau. Bydd hyn yn cael ei hawlio'n llawn cyn diwedd y flwyddyn ariannol hon.
- THI Cam II – Mae'r tendr ar gyfer yr hen adeilad Booze Busters wedi'i dderbyn ac mae contractwr addas wedi'i ddewis, ond ni roddwyd cynnig grant i berchennog yr eiddo eto nes bod proses diwydrwydd dyladwy pellach wedi'i chynnal. Aildendwyd hen dafarn Castell Caernarfon ac mae wrthi'n cael ei adolygu. Mae'r tendrau ar gyfer eiddo Stryd Boston wedi cael eu rhyddhau a disgwylir iddynt gael eu dychwelyd yn chwarter 4, felly, hefyd y tendrau blaen siopau. Mae'r gwaith adnewyddu i'r Rheiliau a'r Porth Bwaog ger adeilad Neuadd y Farchnad wedi'i gwblhau a'i ail-osod.

Mae'r hawliad chwarter tri i'r Weinyddiaeth Tai, Cymunedau a Llywodraeth Leol wedi'i ohirio, a bydd yn cael ei hawlio ar y cyd â chwarter 4 ym mis Ebrill 2025, ar gais Llywodraeth y DU. Mae hawliadau Partneriaid Cyflawni wedi'u prosesu fel yr arfer, gan ddod â gwariant y rhaglen i ychydig dros £2m yn chwarter 3 ac ychydig o dan £10m i gyd.

- **Arfor** - Mae'r rhaglen yn gweithio ar draws Ynys Môn, Gwynedd, Ceredigion a Sir Gaerfyrddin, i gefnogi'r cymunedau sy'n gadarnleoedd y Gymraeg i ffynnu drwy ymyriadau economaidd, a fydd hefyd yn cyfrannu at gynyddu cyfleoedd i weld a defnyddio'r Gymraeg. Mae'r Gronfa Cymunedau Mentrus yn rhan o'r rhaglen ac mae'n rhoi grantiau i fusnesau ar Ynys Môn er mwyn cefnogi datblygiad economaidd a'r Gymraeg. Defnyddiwyd cyllid cyfalaf yn ystod chwarter 3 i ddarparu grantiau i 5 busnes arall ar gyfer prynu offer mawr a gwella eu hadeiladau busnes.
- **Llyfrgell Llangedfni** - Sicrhawyd £0.095m o gyllid y Gronfa Ffyniant ar y Cyd er mwyn adnewyddu cyfleusterau storio presennol yn Llyfrgell Llangedfni a chreu man croesawgar i'w ddefnyddio gan y gymuned a sefydliadau, yn ogystal â'r gwasanaeth llyfrgell a'i bartneriaid mewnol ac allanol. Mae'r rhan fwyaf o'r gwaith bellach wedi'i gwblhau a bydd yr ystafell gymunedol ar gael i'w defnyddio yn chwarter 4. Mae peth mân waith hefyd yn cael ei wneud yn Llyfrgell Caergybi i wneud lle ar gyfer defnydd Ffiws. Bydd y grant wedi'i wario'n llawn erbyn diwedd mis Mawrth.
- **Gwaith Grant ar Raddfa Fach** - Cymeradwywyd 5 cynllun ar gyfer 2024/25 (tri chynllun adeiladu a dau gynllun dylunio). Cwblhawyd gwaith adeiladu ar ddau gynllun, ac mae disgwyl i waith adeiladu ar y cynllun arall ddechrau yn ystod chwarter 4. Mae cynlluniau dylunio'n datblygu'n dda. Rhagwelir y bydd y gyllideb llawn yn cael ei gwario. Rhagwelir gorwariant sylweddol ar un o'r cynlluniau adeiladu, gan wario mwy na'r grant a gafwyd. Mae'r gorwariant yn deillio o gyflwr gwael y tir a phroblemau dŵr. Mae'r cyllid ar gyfer y gorwariant wedi'i ddyrannu o'r cyllidebau cyfalaf presennol.
- **Llanfairpwll, Porthaethwy (Achos Busnes Llawn)** – Mae Achos Busnes Llawn Porthaethwy'n mynd rhagddo, fodd bynnag, oherwydd natur y cynnig, mae cynnydd wedi arafu erbyn hyn ac yn wynebu heriau. Mae gwaith ar achos busnes Llanfairpwll bellach yn mynd rhagddo'n dda.
- **Cronfa Teithio Llesol (ATF)** - Sicrhawyd grant o £1.527m gan Lywodraeth Cymru (LIC) i gynyddu lefelau teithio llesol, gwella iechyd a llesiant, gwella ansawdd aer, lleihau allyriadau carbon, cysylltu cymunedau a gwella teithio llesol at gyflogaeth, addysg a gwasanaethau allweddol, cyrchfannau a thrafnidiaeth gyhoeddus. Yn dilyn proses amrywio ffurfiol a gynhaliwyd ym mis Hydref 2024, addaswyd y dadansodiad o'r gyllideb fel a ganlyn (mae'r swm ariannol cyffredinol yn parhau i fod ar £1.527m):-
 - Mae £0.182m ar gyfer gwaith craidd ar nifer o gynigion ar gyfer cynlluniau, ac mae'n cynnwys gwaith datblygu ymlaen llaw, gwaith ar raddfa fach a gweithgareddau monitro ac arfarnu;
 - £1.004m mewn perthynas â Cham 2 Caergybi – Bae Trearddur (Gwaith ar Gyffordd 2 a Gweithgareddau Datblygu Ymlaen Llaw);
 - £0.341m mewn perthynas â Cham 1 Pont Marcwis - Malltraeth.

Mae gwaith ar Gam 1 Metro Gogledd Cymru yng Nghaergybi – Bae Trearddur bellach wedi'i gwblhau'n llawn ar y safle - mae trafodaethau yn parhau mewn perthynas â materion iawndal i gwblhau'r prosiect. Mae'r dull o gyflawni Cam 2 y prosiect wedi newid oherwydd cymhlethdodau wrth gyflawni drwy Gontract Dylunio, Adeiladu, Cyllido a Gweithredu (DBFO) yr A55, mae trafodaethau yn parhau gyda LIC / Asiant Cefnffyrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru i arwain y gwaith o'i gyflawni gan fod yr ased o dan eu hawdurdodaeth (mae Trafnidiaeth Cymru (TrC) yn gwbl ymwybodol o'r sefyllfa bresennol).

Penodwyd y prif gontractwr ar gyfer y cynllun cyfalaf ym Malltraeth - Pont Marcwis (opsiwn tymor byr) ac mae'r gwaith wedi'i raglennu i ddechrau ar y safle ym mis Ionawr 2025, a'i orffen cyn diwedd Mawrth 2025.

Mae Gweithgareddau Datblygu Ymlaen Llaw yn mynd rhagddynt (WelTAG (Canllawiau Arfarnu Trafnidiaeth Cymru) 3E a Dylunio Manwl) ar gyfer y rhan rhwng Malltraeth a Niwbwrch (arolygon coed a gwaith ymchwilio tir yn parhau). Cyflwynwyd cais am grant cyfalaf ar gyfer adeiladu'r rhan hon drwy Gronfa Teithio Llesol (ATF) yn 2025/26.

Mae Gweithgareddau Datblygu Ymlaen Llaw yn parhau yn Llanfairpwll, Amlwch, Benllech, Gaerwen ac mae dyluniadau'n cael eu paratoi ar hyn o bryd ar y llwybrau methiant critigol.

Mae proses amrywio wedi'i threfnu ar gyfer Ionawr 2025 i fireinio cyllidebau ac i unrhyw amrywiadau y cytunwyd arnynt gael eu ffurfioli mewn llythyr gan LIC.

- **Cronfa Trawsnewid i Gerbydau Allyriadau Isel iawn (ULEV) (2023/24)** - Rhoddwyd cymeradwyaeth gan LIC am estyniad amser ar adeiladu Hwb EV (cerbyd tyrdan) ym Mhlas Arthur tan ddiwedd Awst 2024. Mae'r maes parcio ei hun wedi'i gwblhau, ac mae dyraniad 2023/24 bellach wedi cael ei wario'n llawn. Mae trefniadau ar gyfer cysylltu offer SPEN (Scottish Power Energy Network), cyfarpar trydanol EV a chytundebau prydles ar gyfer 2 fan gwefru yn cael eu hadolygu gan yr Adran Gyfreithiol ar hyn o bryd, gyda'r bwriad o'u gosod yn chwarter 4. Bydd y costau sy'n gysylltiedig â hyn yn cael eu cyllido o ddyraniad ULEV 2024/25.
- **Cronfa Trawsnewid i Gerbydau Allyriadau Isel iawn (ULEV) (2024/25)** - Mae £0.503m wedi'i ddyfarnu i hyrwyddo prosiectau isadeiledd gwefru cerbydau trydan yn unol â Strategaeth Gwefru Trydan LIC. Derbyniwyd dyfynbrisiau gan y Gweithredwr Rhwydwaith Ardal (DNO) mewn pedwar safle, ac mae 1 safle arall wedi'i nodi gyda chais am ddyfynbris gan SPEN. Mae gwaith galluogi wedi'i gwblhau mewn dau safle (Brynsiencyn a Bulkeley, Porthaethwy) gyda chysylltiadau DNO wedi'u trefnu ar gyfer Ionawr 2025. Cynhaliwyd asesiadau ac ymweliadau safle yn Oriel Môn, ac anelir at ddarparu'r rhain yn chwarter 4, yn amodol ar gwblhau asesiadau SPEN. Cafwyd caniatâd gan LIC i ohirio gwaith adeiladu / galluogi ym Maes Parcio Castell Biwmares tan Haf 2025, pan fydd y tir wedi'i ddychwelyd yn rhydd-ddaliad CSYM (cysylltiad DNO a chostau cabinet GRP (Polyester wedi'i atgyfnerthu â ffibr gwydr) i'w gwneud yn 2024/25), gyda'r gwaith adeiladu sy'n rhan o'r costau i'w cyllido o grant 2025/26. Mae LIC wedi lansio'r Cytundeb Fframwaith EV ym mis Medi ac mae gweithgareddau wedi bod yn cael eu cynnal i asesu'r dogfennau er mwyn paratoi Manyleb, Gwahoddiad i Dendro a Chontract er mwyn penodi Darparwr Pwynt Gwefru Cerbydau Trydan trwy'r cytundeb fframwaith a lansiwyd yn ddiweddar. Fodd bynnag, mae angen cyngor cyfreithiol pellach i adolygu a ganiateir penodiad ar sail Cytundeb Rhatach (lesddaliad) o dan y rheoliadau caffael. Mae adolygiad canol tymor Cynllun Gweithredu EV wedi dechrau adlewyrchu'r sefyllfa genedlaethol a lleol diweddaraf. Gan fod llai o safleoedd yn cael eu datblygu a chan nad oes digon o gapasiti ar gael i wireddu safleoedd eraill, rhagwelir y bydd llai o wariant ar y rhaglen ULEV yn 2024/25. Rhagwelir tanwariant o £0.076m yn erbyn y gyllideb wreiddiol, a thynnwyd sylw LIC / TrC at hyn fel rhan o ddychweliadau chwarter 3. Fel mesurau lliniaru, mae'r Cyngor wedi gwneud cais i gael defnyddio'r tanwariant ar gyfer yr Hwb Hydrogen ac mae'n disgwyl am benderfyniad gan LIC / TrC.
- **Llwybrau Diogel mewn Cymunedau (SRiC)** - Dyfarnwyd £0.072m i gefnogi cynlluniau cyfalaf sy'n cyfrannu at amcanion LIC i wella hygyrchedd a diogelwch ac annog pobl i gerdded a beicio mewn cymunedau. Mae pwyslais penodol ar wella llwybrau'n ôl a blaen i ysgolion. Y nod yw newid sut mae pobl yn teithio, gan arwain at wella cynhwysiant cymdeithasol a gwella diogelwch cymunedol. Mae mân ymyriadau ar y briffordd wedi'u nodi yn Llanfairpwll, er mwyn gwneud gwelliannau pellach yng nghyffiniau'r ysgol ac mae gwaith dylunio ar y gweill. Gofynnwyd am amrywiant o Gronfa Refeniw SRiC am £5k i ddarparu ar gyfer y gwaith ychwanegol.

- **Diogelwch Ffyrdd** - Mae £0.162m o gyllid LIC wedi'i sicrhau i gefnogi prosiectau sy'n cyfrannu at amcan LIC i leihau nifer y bobl sy'n cael eu hanafu ar ffyrdd Cymru. Parhaodd y gwaith yn chwarter 3, gan ddarparu rheiliau y tu allan i adeilad newydd Ysgol Corn Hir at y man croesi presennol i gerddwyr. Yn ogystal â hyn, gosodwyd arwyddion wedi'u huwchraddio a marciau ffordd ar hyd y B5109 mewn lleoliadau lle mae pryderon o ran diogelwch, ynghyd â chyrbiau is ym Modedern. Dechreuwyd gwelliannau tebyg i arwyddion ar y B5111 ar ddiwedd chwarter 3. Gohiriwyd y gwaith o gyflwyno mesurau gostegu traffig wrth nesáu at Ysgol Corn Hir, a bydd y rhain yn cael eu cwblhau yn chwarter 4, ynghyd â chwblhau arwyddion ar y B5111. Rhagwelir y bydd y gyllideb a neilltuwyd yn cael ei gwario'n llawn.
- **Gwaith adfer RAAC** (Concrit wedi'i awyru, ei awtoglaffio a'i atgyfnerthu) - Yn ystod rhan olaf 2023/24, dyfarnwyd £1.695m o gyllid grant ychwanegol i'r Awdurdod ar gyfer gwaith cyfalaf yn gysylltiedig â RAAC. Defnyddiwyd y cyllid grant i gyllido gwariant cyfalaf ar waith RAAC hyd at ddiwedd blwyddyn ariannol 2023/24, a dygwyd ymlaen £1.014m i flwyddyn ariannol 2024/25 er mwyn cwblhau gwaith RAAC.
 - Mae gwaith adfer bellach wedi'i gwblhau yn y ddwy ysgol, a bydd symiau dargadw'n cael eu talu yn chwarter 4.
- **Gwaith toi'r Santes Fair** - Sicrhawyd £0.153m o gyllid grant i gyfrannu at brosiect ail-doi gwerth £0.219m yn Ysgol Gynradd Santes Fair. Mae'r Cyngor yn darparu cyllid cyfatebol ar gyfer gweddill y gyllideb. Cwblhawyd y gwaith yn ystod chwarter 2, a bydd symiau dargadw'n cael eu talu yn chwarter 4.
- **Ysgol David Hughes - Bloc Technoleg Bwyd** - Sicrhawyd £0.115m o gyllid grant i gyfrannu at brosiect gwerth £0.163m yn yr ysgol, a bydd yr ysgol a'r Cyngor yn cyfrannu gweddill y gyllideb. Mae'r gwaith yn cynnwys tynnu rhywfaint o asbestos, gosod llawr newydd, gorffeniadau'r waliau a'r nenfwd, gosod unedau, byrddau gwaith a chyfarpar newydd a gwaith Mecanyddol a Thrydanol cysylltiedig. Cwblhawyd y gwaith yn ystod chwarter 2, a bydd symiau dargadw'n cael eu talu yn chwarter 4.
- **Plas Arthur** - Sicrhawyd £0.995m o gyllid grant i gyfrannu at brosiect gwerth £1.084m ym Mhlas Arthur, a bydd y Cyngor yn cyfrannu cyllid o gyllidebau cyfalaf presennol ar gyfer gweddill y gyllideb. Bydd y gwaith yn cael ei wneud ar du allan yr adeilad, gan gynnwys: ail-orchuddio'r to, amnewid clymau wal, insiwleiddio waliau ceudodau, newid ffenestri a drysau a gosod cladin ar y tu allan. Dylid nodi mai hwn yw'r gwaith cyntaf mewn cyfres o gamau arfaethedig yn amodol ar dderbyn cyllid ac, felly, ni fydd y gwaith yma yn cael ei wneud ar yr adeilad cyfan. Dechreuodd y gwaith ym mis Mai 2024, a'r dyddiad cwblhau diwygiedig yw diwedd chwarter 4 2024/25, gan fod mân waith toi wedi'i ohirio oherwydd tywydd garw. Bydd y costau cyffredinol yn uwch na'r gyllideb wreiddiol, gyda'r gwahaniaeth yn cael ei gyllido o'r cyllidebau cyfalaf presennol.
- **Grant Gwres Carbon Isel (Swyddfeydd y Cyngor)** – Rhoddwyd caniatâd cynllunio ym mis Tachwedd 2023, a chynhaliwyd arolygon daear yn dilyn hynny. Mae cynnydd sylweddol wedi'i wneud ar y safle, ac mae'r rhan fwyaf o'r gwaith adeiladu a pheiranyddol wedi'i gwblhau, mae'r pypiau gwres a chyfarpar hanfodol arall wedi'u gosod a'u cysylltu'n llwyddiannus â'r adeilad gan ddefnyddio pibellau tan-ddaear. Mae disgwyl i'r system gael ei chomisiynu yn ystod chwarter 3, a bydd yn dibynnu ar gyflenwad trydan o eneradur symudol. Bydd angen i SPEN wneud gwaith angenrheidiol er mwyn uwchraddio'r capasiti cyflenwi trydan i swyddfeydd y Cyngor cyn y gellir trosglwyddo o'r boeleri nwy presennol i'r Pwmp Gwres o'r Aer. Mae'r Cyngor yn aros am gadarnhad o'r gofynion a'r amserlen. Disgwylir i'r prosiect gael ei gwblhau yn chwarter 4.

- Grant Gwres Carbon Isel (4 grant)** - Dyfarnwyd cyllid gwerth £15.7m ar draws pedwar grant ar wahân. Mae'n rhaid cwblhau un o'r grantiau a ddyfarnwyd erbyn diwedd 2024/25, a'r tri arall erbyn diwedd 2025/26. Mae Gwasanaeth Ynni LIC yn darparu cyllid grant tuag at 90% o'r costau, ac mae'r Cyngor yn darparu cyllid cyfatebol ar gyfer y 10% sy'n weddill o gyllidebau cyfalaf presennol. Cwblhawyd gwaith allanol yn llwyddiannus mewn nifer o safleoedd ar yr un pryd, gan gynnwys gosod sylfeini a mannau gyda giatiau arnynt, a ddyluniwyd i amgylchynu pŷmpiau gwres ac offer a chyfarpar arall. Roedd y systemau gwresogi pŷmpiau gwres newydd yn weithredol ar dri safle yn ystod chwarter 2, ac mae cynlluniau i gomisiynu sawl un arall yn ystod chwarter 3, yn dibynnu ar gwblhau gwaith uwchraddio trydanol. Mae'r gwaith yn parhau yn gyflym ar nifer o safleoedd, gyda phŷmpiau gwres wedi'u gosod y tu allan a gwaith wedi'i gwblhau i amnewid y pibellau ac allyrwyr (rheiddiaduron a dewisiadau amgen) y tu mewn. Fodd bynnag, mae oedi o ran uwchraddio'r cyflenwad trydan gan SPEN yn arafu'r newid ar nifer o safleoedd. Er bod dyluniadau ar gael, ac er bod SPEN wedi'u talu, mae'r cynnydd yn araf. Er bod sylw'n cael ei roi i'r mater, mae'n debygol y bydd y dyddiad cwblhau yn hwyrach. Nodwyd y risgiau sydd ynghlwm wrth uwchraddio'r cyflenwad trydanol ar ddechrau'r prosiect, ac rydym wedi bod mewn trafodaethau cyson â LIC ynghylch y risg o danwariant o ganlyniad i hyn. Rydym yn hyderus y bydd LIC yn caniatáu i'r grantiau a roddwyd lithro ar gyfer gwaith na ellir ei gyflawni erbyn diwedd y flwyddyn ariannol.
- Gwaith Trwsio a Chynnal a Chadw Cyfalaf Ychwanegol** - Dyfarnwyd £0.574m gan LIC ar gyfer gwneud gwaith cynnal a chadw cyfalaf mewn ysgolion. Cadarnhawyd cyllid ychwanegol ym mis Rhagfyr 2024, gan gynyddu cyfanswm gwerth y grant i £0.953m. Oherwydd amseriad y grant a'r heriau o gyflawni gwaith cyfalaf sylweddol yn chwarter 4, bydd y grant yn cael ei ddefnyddio yn erbyn gwariant sydd eisoes wedi ei wneud, gan ganiatáu i unrhyw danwariant net o'r Gyllideb Gyfalaf Adeiladau Addysg gael ei gario drosodd i 2025/26. Bydd y tanwariant hwn o 2024/25 yn ychwanegu at Gyllideb Cyfalaf Adeiladau Addysg 2025/26. Bydd rhaglen o waith cyfalaf yn cael ei baratoi i'w chyflawni yn 2025/26, gyda'r gwaith mwyaf yn cael ei wneud dros gyfnod gwyliau'r haf.
- Grant Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) (2024/25)** - Dyfarnwyd £0.477m o gyllid grant gan LIC yn 2024/25 i gefnogi dysgwyr sydd ag ADY. Nod y grant yw gwneud y gorau o amgylcheddau dysgu ar gyfer plant a phobl ifanc anabl, neu sydd ag anghenion dysgu ychwanegol, er mwyn gwella hygyrchedd, hyrwyddo arfer cynhwysol, cefnogi dysgu a llesiant disgyblion. Bydd hyn yn cefnogi amcanion diwygiadau ADY a'r Tribiwnlys Addysg ac ADY, er mwyn creu system ddwyieithog unedig ar gyfer cefnogi plant a phobl ifanc o 0 i 25 sydd ag ADY, a darparu'r Cwricwlwm i Gymru mewn ysgolion. Gyda'r prosiectau sydd ar hyn o bryd yn y rhaglen i'w cyflawni o dan y grant hwn, rhagwelir y bydd tanwariant o £0.193m.
- Grant Ysgolion Bro (2024/25)** - Dyfarnwyd £0.790m yn 2024/25 i gefnogi prosiectau ymarferol ar raddfa fach a chanolig i agor ysgolion tu allan i oriau traddodiadol, yn benodol i addasu ysgolion yn ddiogel a'u hagor tu allan i oriau traddodiadol, er mwyn caniatáu i'r gymuned ddefnyddio'r cyfleusterau. Mae'r swm a ddyfarnwyd yn gysylltiedig â thair ysgol benodol. Mae gwaith ar ddwy o'r ysgolion wedi'i gwblhau, gyda'r gwaith sy'n weddill yn y drydedd ysgol yn mynd rhagddo. Disgwylir y bydd y gyllideb wedi'i defnyddio'n llawn.
- Dyfarnwyd cyllid gofal cymdeithasol gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol o nifer o ffrydiau cyllido gwahanol, fel a ganlyn:-
 - Y Gronfa Gofal Integredig (ICF)** – hawliwyd £0.162m drwy'r ICF mewn blynyddoedd blaenorol ac o gyllid arall er mwyn cwblhau prosiectau sydd wedi lithro i 2024/25. Mae'r arian sy'n cael ei reoli fel rhan o'r rhaglen yn cynnwys y ddau brosiect isod, sef:-
 - Cartrefi clyd arbenigol;
 - Gofal ychwanegol yn ne'r Ynys.

Ar hyn o bryd rhagwelir y bydd gweddill y cyllid yn cael ei wario'n llawn y flwyddyn ariannol hon. Bydd yn cael ei ddefnyddio fel cyfraniad i'r cynlluniau gwariant uchod sydd o fewn cyllideb y CRT.

- **Y Gronfa gyfalaf integreiddio ac ail-gydbwysu (IRCF) –** Dyfarnwyd £0.839m o gyllid cyfalaf drwy'r IRCF i gyllido:-
 - Gors Felen (£0.062m) – Defnyddir y buddsoddiad hwn i greu amgylchedd synhwyaidd diogel ar gyfer unigolion ag anableddau dysgu yng Nghanolfan Gors Felen yn Llangefni. Bydd yr amgylchedd pwrpasol hwn yn caniatáu i unigolion gymryd rhan mewn gweithgareddau awyr agored a hybu eu hannibyniaeth.
 - Canolfan Glanhwfa (£0.777m, ynghyd â grant ychwanegol o £0.210m) - Defnyddir y cyllid i drawsnewid capel / adeilad hanesyddol nepell o ganol tref Llangefni, ychwanegu at y dewis presennol o weithgareddau ar gyfer pobl sydd â dementia a chreu'r Ganolfan Dementia gyntaf ar Ynys Môn. Bydd y Ganolfan yn cael ei rhedeg trwy gydol yr wythnos gan Ganolfan Glanhwfa, mewn partneriaeth â Gwasanaeth Asesu'r Cof Gogledd Cymru a darparwyr arall, a bydd unigolion a gofawyr yn elwa ar y ddarpariaeth yn ystod eu taith dementia. Bydd yr unigolion hyn yn gallu cymryd rhan mewn gweithgareddau, derbyn gwybodaeth, cyngor ac arweiniad, cymryd rhan mewn sesiynau cefnogi gofawyr ac ymuno â chlwb prydau fydd yn cael ei gynnal ddwywaith yr wythnos gan Bwyd Da Môn ac Age Well Cymru. Mae'r gwaith adeiladu ar gyfer y prosiect hwn wedi cychwyn a bydd yn cymryd 12 mis, felly, bydd y cyllid yn cael ei rannu dros ddwy flwyddyn ariannol - bydd y mwyafrif o'r cyllid yn cael ei wario yn ystod blwyddyn ariannol 2024/25.

3.2 Derbyniadau Cyfalaf

3.2.1 Dyma'r derbyniadau cyfalaf ar gyfer y flwyddyn hyd yma a'r derbyniadau cyfalaf a gynlluniwyd:-

	Cyllideb 2024/25 £'000	Derbyniwyd hyd at 31-Rhag-24 £'000	Rhagolwg hyd at 31-Maw-25 £'000
Cronfa'r Cyngor:			
Mân-ddaliadau	0	0	0
Cyffredinol	0	147	147
Diwydiannol	0	0	0
Ysgolion	372	81	81
CRT	247	128	251
Cyfanswm	619	356	479

3.2.2 Y derbyniadau cyfalaf a ragwelir ar 31 Mawrth 2025 yw £0.479m, gyda £0.356m wedi'i dderbyn hyd at 31 Rhagfyr 2024 (74%).

3.2.3 Er y rhagwelir y bydd derbyniadau cyfalaf yn £0.479m, mae £3.379m o dderbyniadau cyfalaf ar gael i gyllido'r rhaglen gyfalaf, gan fod £2.900m o dderbyniadau cyfalaf wedi'u cario drosodd o 2023/24 yng nghronfa wrth gefn derbyniadau cyfalaf. Ni fydd yr holl swm hwn ar gael i gyllido rhaglen gyfalaf y gronfa gyffredinol gan y bydd cyllid yn cael ei glustnodi i gyllido rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy, fel rhan o gyllideb gyfatebol Cyngor Sir Ynys Môn, yn ogystal â chronfa wrth gefn glustnodedig Hamdden i gyllido gwelliannau hamdden, derbyniadau cyfalaf CRT, yn ogystal â chyllid a glustnodwyd ar gyfer cynlluniau sydd wedi llithro o'r flwyddyn ddiwethaf.

4. **GWARIANT GWIRIONEDDOL A RAGWELIR YN 2024/25**

4.1 Isod ceir tabl sy'n dangos y Gwariant a ragwelir ar 31 Mawrth 2025 a'r cyllid diwygiedig:-

Gwasanaeth	Cyllideb Flynyddol £'000	Gwariant a Ragwelir £'000	(Tan) / Gorwariant a Ragwelir £'000	Amrywiant %
Cronfa Gyffredinol Tai	1,049	1,049	0	0
CRT Tai	29,573	27,841	(1,732)	(6)
Dysgu Gydol Oes	9,377	8,608	(769)	(8)
Economaidd ac Adfywio	13,585	9,677	(3,908)	(29)
Priffyrdd	7,117	6,883	(234)	(3)
Rheoli Gwastraff	264	264	0	0
Eiddo	12,483	11,594	(889)	(7)
Trawsnewid	500	148	(352)	(70)
Gwasanaethau Oedolion	1,225	938	(287)	(23)
Cyfanswm	75,173	67,002	(8,171)	(11)
Cyllidir gan:	Cyllideb Flynyddol £'000	Cyllid a Ragwelir £'000	Amrywiant £'000	Amrywiant %
Grant Cyfalaf	45,763	42,051	(3,712)	(8)
Derbyniadau Cyfalaf	1,032	940	(92)	(9)
Benthyca â Chefnogaeth	5,983	5,026	(957)	(16)
Benthyca Digefnogaeth	5,805	2,777	(3,028)	(52)
Cyfraniad Refeniw	15,381	15,343	(38)	(0)
Cronfeydd wrth gefn	1,193	849	(344)	(29)
Benthyciad	16	16	0	0
Cyfanswm Cyllid	75,173	67,002	(8,171)	(11)

4.2 Fel y gwelir o Dabl 4.1 (uchod), y tanwariant a ragwelir ar y rhaglen gyfalaf ar gyfer 2024/25 yw £8.171m, gyda'r posibilrwydd y bydd yn llithro i raglen gyfalaf 2025/26. Bydd y cyllid ar gyfer y llithriad hwn hefyd yn llithro i 2025/26, a bydd yn cael ei ystyried wrth lunio'r Datganiad ar y Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, y Strategaeth Gyfalaf a Rhaglen Gyfalaf 2025/26.

Mae'r tanwariant sylweddol a ragwelir yn rhaglen gyfalaf y gronfa gyffredinol yn cael ei grynhoi isod:-

Dysgu Gydol Oes
Mae disgwyl i'r gyllideb Mynediad i Adeiladau Addysg i'r Anabl danwario ei gyllideb lawn eleni. Mae Grant ADY LIC yn cael ei ddefnyddio i gyllido gwaith er mwyn caniatáu Mynediad i Adeiladau Addysg i'r Anabl yn ystod 2024/25. Disgwylir i'r pwysau ar y pennawd cyllideb hwn gynyddu yn y dyfodol gan y bydd canlyniadau archwiliadau mynediad yn darparu darlun llawnach o'r gwaith sydd angen ei wneud. Ar hyn o bryd, gofynnir am gael dwyn unrhyw danwariant ymlaen i gyllido gwaith yn 2025/26 a thu hwnt. Mae disgwyl hefyd i'r gyllideb gyfalaf ar gyfer Adeiladau Addysg danwario (tua £0.500m). Mae hyn yn deillio o gynnydd o £0.572m o'r Dyfarniad Grant Gwaith Trwsio a Chynnal a Chadw Cyfalaf 2024/25, a ddyfarnwyd yn hwyr ym mis Gorffennaf 2024 (wythnos cyn gwyliau'r haf), a chynnydd pellach at y dyfarniad hwn o £0.381m yn Rhagfyr 2024. Gwnaed penderfyniad bwriadol i beidio â brysio'r gwariant ond, yn hytrach, ei roi yn erbyn gwariant sydd wedi'i ymrwymo a'i ddwyn ymlaen i raglen fesuredig yn 2025/26. Mae'r Cyngor hefyd wedi ymrwymo i ddarparu 10% o gyllid cyfatebol ar gyfer y Grant Gwres Carbon Isel o gyllidebau cyfalaf presennol, a bydd angen £0.319m fel cyllid cyfatebol ar gyfer Adeiladau Addysg yn 2025/26. Gofynnir, felly, am gael dwyn ymlaen unrhyw danwariant i gyllido cyllid cyfatebol a gwaith yn 2025/26.

Economaidd ac Adfywio
Mae disgwyl tanwariant sylweddol ar brosiectau Caergybi : Trawsnewid yn Seiliedig ar Ddiwylliant a Threftadaeth yn erbyn y gyllideb bresennol, gan fod y rhaglen gyffredinol yn wynebu oedi sylweddol o ran ei chyflawni. Er hynny, fel y nodir yn 3.1 uchod, caniatawyd estyniad tan fis Medi 2025 (ac mae'n debygol y gellir sicrhau estyniad pellach), felly, ni chaiff unrhyw gyllid ei golli. Disgwylir i'r cyllidebau Isadeiledd Ymwelwyr a Morwrol danwario tua £0.190m i gyd, gyda'r nod o gyfeirio unrhyw danwariant tuag at y gwaith yn Nant y Pandy, a fydd yn dechrau yn chwarter 4.

Priffyrdd
Rhagwelir y bydd tanwariant o tua £0.048m yn y gyllideb ar gyfer cerbydau a cherbydau graeanu. Mae hyn yn cynnwys ymrwymadau a wnaethpwyd yn barod ac archebion pellach a gynlluniwyd. Rhaid nodi, er hynny, y gallai LIC ddarparu cyllid yn ystod y flwyddyn ariannol hon tuag at gerbydau trydan. Os digwydd hynny, rhagwelir y gallai'r tanwariant gael ei ddefnyddio ar y cyd â'r cyllid grant i brynu rhagor o gerbydau. Fel y nodwyd yn 3.1 uchod, mae disgwyl i gyllideb gyfalaf ULEV danwario. Mae disgwyl i gynlluniau Lliniaru Llifogydd danwario hefyd yn erbyn y gyllideb yn ystod y flwyddyn ariannol hon. Er bod y gwaith yn mynd rhagddo, bydd yn llithro i'r flwyddyn nesaf, ynghyd â'r cyllid grant, ac ni fydd unrhyw gyllid yn cael ei golli.

Eiddo

Ni fydd y gyllideb ar gyfer Uwchraddio Toiledau Cyhoeddus yn cael ei gwario'n llawn; ychydig iawn o wariant sy'n cael ei ragweld o'r gyllideb hon yn ystod blwyddyn ariannol 2024/25. Yn ystod y blynyddoedd diwethaf defnyddiwyd y gyllideb hon i ddarparu cyllid cyfatebol ar gyfer rhaglen grant LIC, Y Pethau Pwysig, sy'n cyllido 80% o gostau cymwys. Nid oes rhaglen Y Pethau Pwysig yn 2024/25, ond mae'r Cyngor yn gobeithio y bydd y rhaglen yn rhedeg yn 2025/26, ac y bydd y tanwariant yn y gyllideb ar gael i gefnogi ceisiadau grant. Ni chredir y byddai'n synhwyrol ymrwymo'r gyllideb hon ar gyfer prosiectau sy'n cael eu cyllido'n llwyr gan y Cyngor eleni, tra bod posibilrwydd o ddefnyddio'r cyllid i gyflawni prosiectau yn y dyfodol, pan fydd 80% o'r costau'n cael eu cyllido gan grantiau. Mae'r cynllun gwella toiledau cyhoeddus arfaethedig, fydd yn meintio'r gofynion cyfalaf a blaenoriaethu asedau i fuddsoddi ynddynt, wedi'i ohirio gan fod y swyddog arweiniol wedi symud i swydd arall yn y Swyddogaeth Eiddo. Mae swyddog arweiniol newydd wedi'i benodi ac mae cynllun gwella toiledau cyhoeddus newydd yn cael ei ddatblygu. Mae risg hefyd o danwariant yn gysylltiedig â'r Grant Gwres Carbon Isel, o ran comisiynu gwaith lle mae'n ofynnol i SPEN gyflawni gwaith yn brydlon.

Trawsnewid

Bellach, mae disgwyl y bydd tanwariant yn y gyllideb TGCh y flwyddyn ariannol hon. Mae hyn oherwydd yr angen i gysoni hyn â dyddiadau diwedd oes a diwedd cymorth a'r angen i amnewid gweinyddwyr, switshis craidd a waliau tân. Bydd y gwaith hwn bellach yn cael ei gwblhau yn ystod blwyddyn ariannol 2025/26.

Gwasanaethau Oedolion

Mae disgwyl y bydd tanwariant yng nghynllun Canolfan Glanhwfa yn erbyn cyfanswm y gyllideb y flwyddyn ariannol hon, fel yr eglurir ym mharagraff 3.1 uchod.

- 4.3** Y Gofyniad Cyllido Cyfalaf (GCC) a ragwelir ar 31 Mawrth 2025 yw £152.849m, sef y gofyn sylfaenol i'r Awdurdod fenthycu er mwyn cyllido ei Raglen Gyfalaf. Mae benthycu allanol yn £121.178m ar hyn o bryd, gan olygu, yn ei hanfod, fod angen i'r Awdurdod fenthycu £31.671m i gyllido'r Rhaglen Gyfalaf bresennol. Os caiff y cyllid hwn ei fenthycu'n allanol, ni fydd yr Awdurdod yn mynd tu hwnt i'r terfynau benthycu a gymeradwywyd, yn unol â'r Datganiad ar y Strategaeth Rheoli'r Trysorlys 2024/25 (Atodiad 11).

5. BLYNYDDOEDD Y DYFODOL

- 5.1** Argymhellodd y Strategaeth Gyfalaf y dylai cyllid ar gyfer Rhaglen Gyfalaf 2024/25 gael ei gyfyngu i gyfanswm y grant cyfalaf cyffredinol a benthycu â chefnogaeth (fel y penderfynir gan LIC) ac amcangyfrif o werth unrhyw dderbyniadau cyfalaf a dderbynnir. Disgwylir i raglen gyfalaf 2025/26 ddilyn yr un egwyddorion, gyda'r grant cyfalaf cyffredinol a benthycu â chefnogaeth yn cael eu defnyddio ar gyfer yr amnewid blynyddol cerbydau, buddsoddi mewn TGCh, adnewyddu asedau presennol a dyraniad blynyddol i gwrdd â chostau Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl statudol. Bydd cyllid ar gael hefyd ar gyfer ail-wynebu ffyrdd a phrosiectau cyfalaf sy'n denu grantiau allanol, a byddant yn cael eu harfarnu fesul achos.

Ar ôl i'r prosiectau uchod gael eu cyllido, bydd unrhyw gyllid dros ben yn cael ei ddefnyddio i gyllido cynlluniau cyfalaf newydd, gyda blaenoriaeth yn cael ei roi i brosiectau sy'n cyfrannu at amcanion y Cyngor, fel y cânt eu nodi yng Nghynllun y Cyngor 2022-2027, ac unrhyw gynlluniau a all gynhyrchu arbedion refeniw neu gynhyrchu incwm ychwanegol yn y dyfodol.

Bydd y gyllideb gyfalaf arfaethedig yn cael ei chyflwyno i'r Pwyllgor hwn ar 27 Chwefror 2025, gyda'r gyllideb derfynol yn cael ei chyflwyno i'r Cyngor llawn i'w chymeradwyo ar 6 Mawrth 2025. Bydd y Strategaeth Gyfalaf ar gyfer 2025/26 hefyd yn cael ei chyflwyno i'r Pwyllgor hwn a'r Cyngor llawn ar 6 Mawrth 2025.

6. CASGLIAD

- 6.1** Dengys y canlyniadau ar ddiwedd chwarter 3, a'r gwariant cysylltiedig a ragwelir, fod mwyafrif y prosiectau ar darged i'w cwblhau o fewn y gyllideb. Er bod disgwyl i rai prosiectau danwario ar hyn o bryd, rhaid nodi fod y gyllidebau wedi cael eu hymrwymo a bod gofyn amdanynt, a gofynnir i'r cynlluniau hyn lithro i 2025/26 er mwyn eu cwblhau yn ystod y flwyddyn ariannol nesaf. Mae'r Cyngor hefyd yn disgwyl derbyn £0.479m o Dderbyniadau Cyfalaf yn 2024/25, fydd yn cyfrannu tuag at gyllido'r Rhaglen Gyfalaf.

Crynodeb o Wariant y Prosiectau Cyfalaf hyd yma yn erbyn y Gyllideb Gyfalaf a'r Gwariant a Ragwelir ar ddiwedd y Flwyddyn

Gwasanaeth	Cyllideb Flynyddol (£)	Gwariant Gwirioneddol (£)	Gwariant Ymrwymiedig (£)	Cyfanswm Gwariant (£)	Cyllideb Flynyddol a Wariwyd (%)	Gwariant a Ragwelir (£)	Tan / Gor Wariant a Ragwelir (£)	Amrywiant (%)
Tai - Cronfa Gyffredinol								
Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl	878,910	697,889	181,021	878,910	100	878,910	0	0
Grant Galluogi	139,786	37,869	0	37,869	27	139,786	0	0
Tai Fforddiadwy	30,650	0	0	0	0	30,650	0	0
CYFANSWM	1,049,346	735,758	181,021	916,779	87	1,049,346	0	0
Tai - CRT								
Contract Gwres Canolog	1,600,000	863,465	0	863,465	54	1,100,000	(500,000)	(31)
Contract Gwaith Cynnal a Chadw a Gynlluniwyd	6,216,006	3,400,766	0	3,400,766	55	4,800,766	(1,415,240)	(23)
Gwella Perfformiad Ynni	1,700,000	4,325	0	4,325	0	900,000	(800,000)	(47)
Gwaith Amgylcheddol	500,000	157,622	0	157,622	32	220,000	(280,000)	(56)
Prynu Eiddo Presennol a Datblygu Eiddo Newydd	15,657,000	12,100,536	0	12,100,536	77	16,820,036	1,163,036	7
Addasiadau Sector Cyhoeddus	500,000	325,175	0	325,175	65	500,000	0	0
Rsig Tân	400,000	19,572	0	19,572	5	500,000	100,000	25
Fflyd	300,000	0	0	0	0	300,000	0	0
SATC	2,700,000	1,415,012	0	1,415,012	52	2,700,000	0	0
CYFANSWM	29,573,006	18,286,475	0	18,286,475	62	27,840,802	(1,732,204)	(6)
Dysgu Gydol Oes								
Mynediad i Adeiladau Addysg i'r Anabl	134,763	0	0	0	0	0	(134,763)	(100)
Adnewyddu Adeilad Addysg	1,482,269	631,607	698	632,304	43	982,269	(500,000)	(34)
Diogelwch Ysgolion	68,901	5,607	0	5,607	8	5,607	(63,294)	(92)
Canopiau Allanol	3,077	0	0	0	0	3,077	0	0
Anghenion Dysgu Ychwanegol 2023/24	108,385	108,621	0	108,621	100	108,621	236	0
Anghenion Dysgu Ychwanegol 2024/25	476,761	204,925	0	204,925	43	283,761	(193,000)	(40)
Ysgolion Bro	789,680	391,923	1,476	393,400	50	789,680	0	0
Gwaith adfer RAAC	1,013,521	1,111,560	7,062	1,118,621	110	1,135,618	122,097	12
Uned Gofal Plant Y Fali	281,166	214,859	250	215,109	77	281,166	0	0
Uned Gofal Plant Ysgol Henblas	38,569	38,569	0	38,569	100	38,569	0	0
Uned Gofal Plant Ysgol Llangoed	442,543	60,332	24,161	84,493	19	442,543	0	0
Uned Gofal Plant Ysgol Llanfechell	842,309	90,510	471,426	561,936	67	842,309	0	0
Cynllun Grantiau Cyfalaf Gofal Plant	435,044	275,391	1,630	277,021	64	435,044	0	0
Santes Fair - Toi	218,607	209,952	0	209,952	96	218,607	0	0
Ysgol David Hughes – Bloc Technoleg Bwyd	162,950	152,746	0	152,746	94	162,950	0	0
Dechrau Rhaglen Band B	2,878,000	2,498,418	37,883	2,536,301	88	2,878,000	0	0
CYFANSWM	9,376,545	5,995,019	544,586	6,539,605	70	8,607,821	(768,724)	(8)

ATODIAD B

Gwasanaeth	Cyllideb Flynyddol (£)	Gwariant Gwirioneddol (£)	Gwariant wedi'i Ymrwymo (£)	Cyfanswm Gwariant (£)	Cyllideb Flynyddol a Wariwyd (%)	Gwariant a Ragwelir (£)	Tan / Gor Wariant a Ragwelir (£)	Amrywiant (%)
Economaidd ac Adfywio								
Canolfan Hamdden Caergybi - Llawr	50,527	47,524	2,381	49,905	99	49,905	(622)	(1)
Porth Twristiaeth	50,000	0	0	0	0	50,000	0	0
Adfywio Caergybi (THI Cam II)	1,282,000	383,601	607,170	990,771	77	990,771	(291,229)	(23)
Datblygu Economaidd a Lles Amgylcheddol	122,543	0	0	0	0	122,543	0	0
Llithfra Porth y Wrach – Camerâu Gorfodaeth	30,000	0	0	0	0	30,000	0	0
Canolfan Gymunedol Newry	51,287	3,885	0	3,885	8	51,287	0	0
Isadeiledd Morwrol	177,514	0	0	0	0	87,514	(90,000)	(51)
Isadeiledd Ymwelwyr	1,340,482	86,322	554,975	641,297	48	1,240,482	(100,000)	(7)
Arfor	585,000	260,409	0	260,409	45	585,000	0	0
Llyfrgell Llangejni	95,430	40,233	7,865	48,098	50	95,430	0	0
Caergybi: Trawsnewid yn seiliedig ar ddiwylliant a threftadaeth	9,800,000	2,562,349	0	2,562,349	26	6,374,342	(3,425,658)	(35)
CYFANSWM	13,584,783	3,384,323	1,172,392	4,556,715	34	9,677,275	(3,907,508)	(29)
Priffyrdd								
Cerbydau	520,789	489,698	12,290	501,988	96	501,988	(18,801)	(4)
Cerbydau Graeanu	456,000	0	426,772	426,772	94	426,772	(29,228)	(6)
Ail-wynebu Priffyrdd	2,116,975	2,058,342	0	2,058,342	97	2,116,975	0	0
Cynllun Atal Llifogydd Llanfair	454,334	246,058	0	246,058	54	354,334	(100,000)	(22)
Cynllun Atal Llifogydd Menai – Cynllun Busnes Llawn	69,518	38,169	0	38,169	55	59,518	(10,000)	(14)
Buddsoddi i Arbed – Cerbydau	5,068	0	0	0	0	5,068	0	0
Gwaith grantiau ar raddfa fach	889,341	729,563	0	729,563	82	889,341	0	0
Teithio Llesol	1,527,338	699,016	149,362	848,378	56	1,527,338	0	0
Cronfa Trawsnewid Cerbydau - Mannau Gwefru EV 2023/24	163,521	162,218	0	162,218	99	163,521	0	0
Cyfalaf Diogelwch Ffyrrdd	161,500	82,867	0	82,867	51	161,500	0	0
Llwybrau Diogel mewn Cymunedau	71,750	65,976	0	65,976	92	71,750	0	0
ULEV 2024/25	502,500	164,854	99,263	264,117	53	426,500	(76,000)	(15)
Isadeiledd Gwefru EV	178,705	22,316	1,940	24,256	14	178,705	0	0
CYFANSWM	7,117,339	4,759,077	689,627	5,448,704	77	6,883,310	(234,028)	(3)

ATODIAD B

Gwasanaeth	Cyllideb Flynyddol (£)	Gwariant Gwirioneddol (£)	Gwariant wedi'i Ymrwymo (£)	Cyfanswm Gwariant (£)	Cyllideb Flynyddol a Wariwyd (%)	Gwariant a Ragwelir (£)	Tan / Gor Wariant a Ragwelir (£)	Amrywiant (%)
Rheoli Gwastraff								
Gwaith IVC	7,791	0	0	0	0	7,791	0	0
Offer Ailgylchu	255,857	238,524	0	238,524	93	255,857	0	0
CYFANSWM	263,648	238,524	0	238,524	90	263,648	0	0
Eiddo								
Adnewyddu Asedau Presennol	698,060	136,744	1,385	138,129	20	698,060	0	0
Plas Arthur	1,273,753	662,186	0	662,186	52	1,273,753	0	0
Eiddo Buddsoddi i Arbed	15,596	0	0	0	0	15,596	0	0
Grant Gwres Carbon Isel – Swyddfeydd y Cyngor	23,900	0	0	0	0	23,900	0	0
Grant Gwres Carbon Isel - 231	2,875,431	1,720,000	0	1,720,000	60	2,759,888	(115,543)	(4)
Grant Gwres Carbon Isel - 249	1,572,184	0	0	0	0	1,414,966	(157,218)	(10)
Grant Gwres Carbon Isel - 250	4,111,728	1,684,415	0	1,684,415	41	3,868,997	(242,731)	(6)
Grant Gwres Carbon Isel - 251	1,632,570	591,814	0	591,814	36	1,528,495	(104,075)	(6)
Uwchraddio Toiledau Cyhoeddus	279,574	0	0	0	0	10,000	(269,574)	(96)
CYFANSWM	12,482,795	4,795,159	1,385	4,796,544	38	11,593,654	(889,141)	(7)
Trawsnewid								
TGCh	411,513	5,797	13,680	19,478	5	60,000	(351,513)	(85)
System Ffôn	88,500	56,036	689	56,724	64	88,500	0	0
CYFANSWM	500,013	61,833	14,369	76,202	15	148,500	(351,513)	(70)
Gwasanaethau Oedolion								
Gardd Synhwyrdd Gors Felen	62,353	35,053	0	35,053	56	62,353	0	0
Canolfan Glanhwfa	987,041	283,439	0	283,439	29	700,000	(287,041)	(29)
Y Gronfa Gofal Integredig	162,362	28,873	8,697	37,570	23	162,362	0	0
Adnewyddu Plas Mona	13,520	0	0	0	0	13,520	0	0
CYFANSWM	1,225,276	347,365	8,697	356,062	29	938,235	(287,041)	(23)
CYFANSWM	75,172,751	38,603,534	2,612,076	41,215,610	55	67,002,591	(8,170,160)	(11)

Newidiadau i gyllidebau / cynlluniau ychwanegol a ychwanegwyd ers gosod y gyllideb.

Cynllun	Cyllideb £	CYLLID						
		Grant £	Cyfraniad Refeniw £	Cronfa wrth gefn Derbyniadau Cyfalaf £	Cronfa Wrth Gefn Gyfalaf £	Benthycia â Chefnogaeth £	Bethycia Digefnogaeth £	Cronfa Arall £
Galluogi	139,786	139,786						
Teithio Llesol	1,527,338	1,527,338						
ADY 2024/25	476,761	476,761						
Cynlluniau Llifogydd ar Raddfa Fach	889,341	580,143			53,172	256,026		
Gardd Synhwyrdd Gors Felen	62,353	62,353						
Canolfan Glanhwfa	987,041	987,041						
Cyfalaf Diogelwch Ffyrdd	161,500	161,500						
Llwybrau Diogel mewn Cymunedau	71,750	71,750						
ULEV	502,500	502,500						
Ysgol DH – Bloc Technoleg								
Bwyd	162,950	115,000			27,950	20,000		
Cyfalaf Adeiladau Addysg	(515,752)					(515,752)		
Cyfalaf Adeiladau'r Cyngor	(405,235)					(405,235)		
Toi y Santes Fair	218,607	153,000				65,607		
Grant Gwres Carbon Isel - 231	1,932,388	1,739,149				193,239		
Grant Gwres Carbon Isel - 249	974,510	877,059				97,451		
Grant Gwres Carbon Isel - 250	2,497,783	2,248,004				249,778		
Grant Gwres Carbon Isel - 251	982,523	884,271				98,252		
Plas Arthur	1,273,753	986,132				287,621		
Ysgolion Bro 2024/25	789,680	789,680						
Y Gronfa Gofal Integredig	162,362					162,362		
ULEV	(8,023)	(8,023)						
Cyfalaf Trwsio a Cynnal a Chadw Addysg	953,523	953,523						
Llanfairpwll - Cynllun Busnes								
Llawn	105,000	105,000						
Arfor	585,000	585,000						
Cyfalaf Gofal Plant	435,044	435,044						
Uned Ysgol Llanfechell	842,309	842,309						
Uned Ysgol Llangoed	442,543	442,543						
Uned Henblas	95,430	95,430						
Llyfrgell Llangejni -- SPF	38,569	38,569						
Isadeiledd Ymwelwyr - SPF	1,146,529	1,146,529						
Cyllid cyfatebol cynllun llifogydd	(346,800)	(115,774)				(231,026)		
CRT*	(1,345,000)	(1,172,661)	(2,688,074)	509,441		(162,362)	2,168,656	
CYFANSWM	15,836,062	15,648,956	(2,688,074)	509,441	81,122	115,961	2,168,656	0

*Roedd cyllideb y CRT ar gyfer 2024/25 yn cynnwys amcangyfrif rhy uchel ar gyfer cyllid grant ac, yn ogystal â gostwng y gyllideb yn ôl y gofyn, mae'r cyllid wedi cael ei ddiwygio erbyn hyn.

Cynlluniau Ychwanegol a Ychwanegwyd yn Chwarter 3 – Angen cymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith		
Cynllun	£'m	Cyllidir gan
Cyfalaf Adeiladau Addysg	0.381	Grant Allanol
Isadeiledd Ymwelwyr	1.147	Grant Allanol
LCHG 231 – cywiro'r llithriad yn dilyn archwiliad terfynol Datganiad Cyfrifon (SOA) 2023/24	0.873	Grant Allanol a chyllid cyfatebol gan y Cyngor
LCHG 249 – cywiro'r llithriad yn dilyn archwiliad terfynol SOA 2023/24	0.033	Grant Allanol a chyllid cyfatebol gan y Cyngor
LCHG 250 – cywiro'r llithriad yn dilyn archwiliad terfynol of SOA 2023/24	0.212	Grant Allanol a chyllid cyfatebol gan y Cyngor
LCHG 251 – cywiro'r llithriad yn dilyn archwiliad terfynol SOA 2023/24	0.075	Grant Allanol ac arian cyfatebol gan y Cyngor
Cyllid cyfatebol cynllun lliniaru llifogydd	(0.347)	Grant Allanol a benthycia â chefnogaeth wedi'i symud i'r cynlluniau Lliniaru Llifogydd ar Raddfa Fach
Cynlluniau lliniaru llifogydd ar raddfa fach	0.360	Cynnydd yn y gyllodeb a gyllidir drwy gyllidebau cyfalaf presennol
Cyfalaf Adeiladau Addysg	(0.025)	Cyllid cyfatebol benthycia â chefnogaeth wedi'i symud i gynlluniau Lliniaru Llifogydd ar Raddfa Fach
Cyfalaf Adeiladau'r Cyngor	(0.012)	Cyllid cyfatebol ychwanegol benthycia â chefnogaeth i gywiro cyllid cynllun Plas Arthur
Cyfanswm Cynlluniau Ychwanegol a Ychwanegwyd yn Chwarter 3	2.696	

